

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kliring 10,489 sz. — — — — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendő.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPTULAJDOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

Viszik a magyart — és pénzét idegenbe...

Igen. Viszik a magyart kis pénz-
vel egyetemben. Ennek a magyarnak
pedig van olyan országa, a mi termé-
szeti gazdagságban vetekedik a világjá-
rók Mekkájának minden kincsével. Van
természeti áldása fürdőben, ásványviz-
ben. Van ennek az országnak a termé-
szet minden csodájából a délibábtól
kezdve, a mit már csak a forró afrikai
égöv ad meg drága látványosságnak a
globetrotternek, az még mindig meg-
látható a nagy magyar Alföldön. És ha
keres cseppkőes barlangot a kényes,
válogatós izlésű előkelő idegen, azt csak
Magyarországon találhatja meg s ha
tovább megyünk a természet változatos
kincseinek itthoni felfedezésében, men-
ten minden lokalpatriotizmustól nyug-
godtan megállapíthatjuk, hogy ez az
ország predesztinálva van arra, hogy
központja legyen a nagy nemzetközi
idegenforgalomnak.

Az angol, az amerikai előbb-utóbb
kiélvezi Itáliát, megtapasztalja a Fjor-
dokat, megunja az éjjeli napnak csodás
látványát, megmelegsik Algeriában,
megunja Egyiptomot és a mikor min-
denünnen kikopott, keres magának ujat
és sohasem látottat.

Uj és soha nem látott a nemzet-
közi látványosságok sorában Magyaror-
szág, a mely kellő irányítás mellett
rövid évtizedek alatt a világ legkreset-
tebb idegenfogadó helye lehetne.

Igen, hangsúlyozzuk a kellő irá-
nyítást, mert ezen fordul meg a nagy
problema, hogy természeti kincseinket,
a Gondviselés minden nekünk juttatott
áldását tudjuk-e közölni a szépért, nem
látottért rajongó külfölddel.

A mint a mai helyzet mutatja,
erről a mai viszonyok között szó sem
lehet. Az idegenforgalom nagy és tár-
sadalmitag ép úgy, mint közgazdasági-
lag teljesen jogosult jelszava ma nálunk
olyan intézményt dődelget, a mely
minden egyébvel törődik, de teljesen
másodrangúak tartja a főfeladatot: azt,
hogy könnyítessék meg az idegenek
számára Magyarország felkeresése és
ezzel rekompenzáltassanak azok a köz-
áldozatok, a melyeket a magyar Idegen-
forgalmi és Utazási R. T. hosszú időn
keresztül jó étvággal emészt fel és
szerződésének megújításával továbbra
is felemészteni késznek vállalkozik.

Ennek a megújítási kampagnak
a vállalat erkölcsi és hazafias, valamint
üzleti természetéhez mért bevezetése
az a nagy vívmány, a melyről úgy ad
hírt, mintha azzal valami nagy szolgál-
latot tett volna a magyar közönségnek.
Hírül adja ugyanis, hogy az ő utasai
a külföld nagy áruházaiiban jelentékeny
érendedménnyel vásárolhatnak. A pari-
tás most már azt követelné, hogy a
vállalat által behozott idegenek hasonló
előnyben részesüljenek Magyarorszá-

gon. De miután idegen ezzel a vállal-
lattal az országba nem jő, itt azzal a
trükkkel állunk szemben, hogy a magyart
kifelé liferáló vállalat nem elég-
szik meg azzal, hogy beszédi a menet-
díjak után járó províziót, az állami
szubvenciót, hanem ennek a tetejébe
még rábolondítja a magyart a külföld
nagy beszerzési forrásaira és megkor-
látozza a magyar ipari és kereskedelmi
vállalatok keresőképességét a mi ká-
runkra.

Hisszük, hogy a magyar vidék, a
mely joggal várta, hogy az ő idegen-
forgalmának a fellendítésére is szolgál
az Idegenforgalmi és Utazási vállalat
R. T. szubvenciója, nem sikklik keresztül
simán ezen az üzleti fogáson. Hiszen
ez a magyar iparnak és kereskedelem-
nek a nyilvános megkárosítása — álla-
milag szubvencionált intézet részéről.
A magyar vidék és különösen a ma-
gyar fürdők eddig tétlenül szemlélték,
hogy az államilag segélyezett közinté-
zmény miként szállítja azt a csekély-
számu, némileg fizetőképes magyart a
külföldre, mint sorvasztja ez az intéz-
mény minden hazai dolgunkat, a mely
alkalmas volna arra, hogy az idegen-
forgalom fellendítésével előre segítse a
magyar termelést, a magyar vállalko-
zást.

Nem így kell Magyarországon fel-
lendíteni az idegenforgalmat! Minden
intézmény szinte ellene dolgozik annak,
hogy csakugyan elfoglalja ez az ország
azt a helyet a művelt világ évről-évre
hatványozódó utazási és világjárési ked-
vében. Ezeket lehet menteni azzal, hogy
tökében gyengék, több van bennük a
kapzsiságból, mint az élelmességből,
nem ismerik a külföldet, sőt azt sem
tudják, hogy mit adhatnak a külföld
eme szenvedélyének a kielégítésére. De
mikor ilyen, épen erre a célra nagy
állami segítséggel szervezett intézmény
hibban meg ennyire, szállítja kifelé a
magyarnak raffinált módon nem csak
az úti és ellátási költségét, hanem még
az itthon fedezhető szükségleteire szánt
pénzecskejét is mesterségesen viszi ki
a passzív kereskedelmi mérlegű ország-
ból, akkor fel kell ébredni abból a
hipnózisból, a mellyel ez a vállalat az
országot és különösen annak a vidékét
esztendőkön keresztül állandóan káro-
sította.

— **Dijmentes vasúti táviratok.** Az állam-
vasutak kiadott új rendelete szerint az utazó
közönség a vasúti állomásokon felejtett tár-
gyakért a következő állomásokon díjmen-
tesen táviratozhat s a leszállási állomásokon
a forgalmi hivatalnok a káros jelentkezésnél
köteles felvenni a jegyzőkönyvet az elveszett
tárgyról és távirat útján intézkedni annak
visszaszerzése érdekében.

— **Az erdélyrészi ezredek gyakorlata.**
Az erdélyrészi közös és honvédezzredek ez
idei fegyvergyakorlata Hódos, Etéd, Segesvár
és Székelyudvarhely környékén lesz augusztus
23-tól kezdve szeptember elejéig.

A politikai helyzetről.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Isznak a mungók!

Es rákot esznek!

Khuen gárdája rákot eszik és pezsgőt
iszik. A választók, kik őket e jólétbe segí-
tettek, pálinkát és „kocsisbort“ ittak s legna-
gyobb része józan eszt elvesztve, részegen
szavazott rájuk. Ez az egyedüli mentség,
hogy többséghez jutottak.

A haboruban levő katonákat leitatják,
hogy elbódulva, halált megvető felelem nélkül
rohanjanak az ellenségre. Khuenék — úgy
látszik — szintén döntő ütközetre készülnek,
mint ama nevezetes november 18-án Tiszáék
a Perczel-féle piszkos zsebkeendővel. Khuen
miniszterelnökkel az élükön reggelig lum-
polnak. A „részeg kappan“-ok száma tehát
szaporodik és a 67-es mungó-bukást siettetik.

A mely tábort ilyen és ezekhez hasonló
eszközökkel lehet csak összetartani, annak
napjai meg vannak számlálva.

Az ország ébredése.

Harminchét fokos melegségű kánikulás
időben, mikor a mezőgazda hátán csuromvíz
az ing még itt a hegyek között is, nehéz a
küzdelem. De azért ébred az ország szél-
tében-hosszában.

E hó 30-án Budapesten nagy népgyűlés
lesz, mely iránt az ország minden részében
érdeklődnek. Dr. Szerdahelyi Henrik Pusztá-
gyarmatról pedig igen érdekes határozati ja-
vaslat beterjesztését indítványozta. Ez a
javaslat így szól:

„Az 1911. július 30-án, a Tattersallban
tartott naggyűlés fölszólítja Justh Gyula való-
ságos belső titkos tanácsost, hogy a v. b. t. t.
jogánál fogva kérjen ő felségétől kihallgatást
és ezen kihallgatáson vagy személyesen, vagy
pedig küldöttség élén adja Őfelsége tudtára,
hogy a koalíciós kormánnyal kötött paktum
alapján, valamint a legutóbbi trónbeszéd
alapján ragaszkodunk Őfelsége azon ígéréte-
hez, hogy a választójogi törvény a véderő-
réform előtt intéztetik el. Egyben ünnepélye-
sen kijelenti, hogy Őfelsége ez ígérétehez
ragaszkodva, megakadályozza a parlamentben
a véderőjavaslat tárgyalását és hódolattal kéri
Őfelségét, hogy vonja meg további bizalmát
a kormánnytól és a nemzeti munkapárttól,
mely párt megszületését is ezen bizalomnak
köszönhette, mert eddigi ténykedéseivel be-
bizonyította, hogy nemcsak a nemzeti köve-
telések letörésére vállalkozott a kormány és
pártja, hanem abból gunyt is üznek, miért
is a Khuen-kormány és a nemzeti munkapárt
az ország békéjét csak veszélyeztetik.“

A dologban az a legérdekesebb, hogy
— hír szerint — Justh Gyula hajlandó a
királyhoz elmenni és a határozati javaslat-
ban foglaltakat ő felségének előadni. Most
válik meg, hogy a v. b. t. t. cím üres cím-e,
vagy pedig — szükség esetén — a király
tényleg meghallgatja tanácsosait is, habár
azok nem kormánypártiak...

Életre-halálra.

Granicárék életre-halálra kinozzák a
nemzetet. 40 fokos melegben kényszerítik a
képviselőket, hogy dolgozzanak, holott ilyen-
kor még a napidíjas szellemi munkásoknak
is kijár a szabadság. Ezzel szemben jogosult
a legszűkebb küzdelem is. Az ellenzék tal-
pon áll.

Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Régi levelekből.

III.

A fejedelmi birtok és jövedelem. A századok és nemesek által bérelt tizedek mellett még másnemű évi bevétele is van a fejedelmeknek. Van ugyanis néhány vára és várkastélya. 1. Várad, 2. Somlyó, 3. Huszt, 4. Kövár, 5. Szamosújvár, 6. Marosújvár, 7. Gyulafehérvár hajdan püspöki székhely, 8. Vincz hajdan a fehérvári káptalané, 9. Monor szintén a fehérvári káptalané, 10. Déva, 11. Braicska, 12. Zsidóvár, 13. Lippa véghely, 14. Világos vár véghely, Solymos, Gene (Jenő) véghelyek, Fogaras, Lugos és Karánsebes vidék. Ezek mindenikében számtartók vagyis hivatalnokok voltak, kik adószedőket évente elszámoltak. Ezen jövedelmekről a jegyzék (urbarium horum redditum) Erdélyben több helyen föltalálható, részint a fejedelmi kuriánál, ha csak ezen zavargós időben szét nem hordták, részint azoknál, a kik valaha számtartók, adó összeírók vagy adószedők voltak. Ebből kitűnik, hogy ezen várakhoz hajdan terjedelmes birtokok és falvak tartoztak. De ezek Zsigmond idejében (Báthori Zsigmond fejedelem) annyira szétlulattak és minden jövedelemtől megfosztattak, hogy alig csak a pusztá falak maradtak meg. Vissza kell tehát szerezni az elszakított és átírt falvakat s a régi rendet helyre kell állítani, mert tény, hogy ezen várak és várkastélyok urai a falvak és jövedelmekből fényűzően élhetnek, míg a fejedelmeknek semmit sem érnek a pusztá falak.

Ezen birtokoknak a nevei föltalálhatók a jegyzékekben (in urbariis) vagy előszóval is beismerhetik az alattvalók. A többi várakban és várkastélyokban olyan számtartók voltak, a kik nagy nyájukat tartottak, mindenféle állattól mezőgazdaságot folytattak a fejedelem részére s innen magyarázható meg a fejedelmek kényelme.

Arany és ezüst bányák. Kitűnő bányái is vannak a fejedelmeknek, melyek évente jó kora mennyiségű aranyat és ezüstöt szolgáltatnak. Nagybányát és Zalánát az én időmben doktor Murallus bérelte és művelte, s évente ha jól emlékszem — hatvanezer törvényes méretű arany került ki onnan, mert aranyat és tallért vertek belőle és a fejedelmi kincstárba tették. Nagyobb munkaerővel és szorgalommal még többet is lehetne kapni onnan.

Abrudbánya és Körösbánya (Abruk bania et Körös bania). E körül vannak azon hegyek és folyók, hol részint a földből ásva, részint a homokból mint port kimosva, a lakosok nyerik az aranyat és a fejedelem kincses házába gyűjtik. A bányáknak számtartói vannak.

Ezen bányákat többé nem kell bérbeadni, hanem inkább ahoz értő szorgalmas embereket hozasson oda ő felsége, akik terv szerint műveljék, s több új bányát nyissanak. Néhány szorgalmasabb hazai ember is megkísérelte volna, ha a fejedelem megengedte volna ezt.

Vas és rézbányák. Belényesen és a Székelyföldön műveltetnek a fejedelem használatára és szükségleteire. Wagon tartotta bérletben néhány ezerért.

Sóbányák. Torda, Vizakna, Kolozs, Szék, Deés. Ezek a legfinomabb sót szolgáltatják. A nemeseknek, főleg pedig a több uraknak (dominis Magnatibus) házi szükségletre elegendőt szolgáltatnak ki díjtalanul. Ha pedig üzleti szempontból akart valaki venni öt magyar értékű pénzért adtak egy vinitust, vagyis egy tallérért huszat.

Ezen bányákból béke idején rendkívül nagy haszon jött be, mert a Maroson le Magyarországra és a török részekre, azután a Szamoson le és Máramarosból is Keletre és Nyugatra nagy tömeget szállítottak. A só nagy hasznát hajtotta a fejedelmeknek. Sóraktár volt Deésen és Váradgyán Gyulafehérvár mellett.

Elképzelheti ő felsége, hogy az összes bányákból hány százezer mázsa só került ki évente és vitetett ki a tartományból. Három-négy, régebben pedig hat-hét venditus egy tallérért. Mennyi pénz jöhetett be innen a kincstárba. Minden egyes bányának megvan a saját számtartója, a kit Kameráriusnak hívnak és a bányák művelői neki számot adnak évente.

Ezen sóbányákból a fejedelmeknek évente százezer tallér bevétele lehetett.

Az oláhok birtokáról Erdélyben. Még mielőtt Mihály vajda Erdélybe betörven elfoglalta ezen tartományt, néhány oláhnak volt némi birtoka itt. Mikor pedig Zsigmond fejedelem (Báthori Zs.) Mihály vajdát a török szövetségtől elvonta, elhalmozta kegyeivel és birtokot adott neki. A város (Gy. Fehérvár) mellett lévő halmon átengedte neki a zárdát és tanyákat adott hozzá. Átengedte Mihálynak és örökösének a Bólya nevezetű jeles nemesi kuriát is minden tartozékaival együtt, hol Mihály mindig saját számtartót tartott, ki neki a birtok jövedelmét átküldötte Oláhországba.

Nemkülönbén István moldvai vajdának az özvegye is birt nem megvetendő birtokkal, amelyeknek neve most nem jut eszembe. Ez az István ugyanis az volt, aki Áron vajda helyét foglalta el, kit az erdélyiek a lengyelek és törökökkel való szövetség gyanúja miatt elfogtak és a Zsigmond, vagy még inkább ő felsége tudtával a lengyel tanácsosok a mocsárba fojtattak.

Volt ezenkívül még néhány oláhnak birtoka Erdélyben szétszórva, a melyeket Mihály adományozott a hozzá hűveknek. A birtoknok (Báthori Endre) elölvezén és a tartományt Mihály elfoglalván, ily módon tekintélyével büntetlenül osztogatta a legjövendőbb birtokokat, várkastélyokat, uradalmaikat hűséges oláhaiknak. Ezek közül jelenleg is többen követelik jogaiknak elismerését ő felségétől.

A mi első sorban is a zárdát illeti, véleményem az, hogy semmi képpen sem szabad azt birtokukban hagyni nekik a következő okokból:

1. Akár fejedelem, akár helytartó, akár püspök lakják Fehérváron, nem illő, hogy a palota ablakai előtt keleti templom (schismaticum templum) legyen és a római katolikus egyház ellenségei a kath. egyház fölött, melynek közelében van a zárdá, győzedelmeskedjenek (triumphum occinere).

2. Mivel a vallás örve alatt abból a zárdából úgy a törökök, mint az oláhok a fejedelem és a tanács terveiről értesülnek. Megtörtént ugyanis, hogy Moldovából és Oláhországból, mint kalugerek, megbízott emberek, a zárdába huzódtak, s amiről Gyulafehérváron a fejedelmi palotában tárgyaltak, kikémlelték, tudomást szereztek, s a tervek ismeretével tértek vissza övéikhez.

Mihály vajda is, ez az iszonyu ember, ily csalárd uton értesült a zárdában üzőtt vallásörve alatt, amit később a következmények leigazoltak. A kalugerek ugyanis a birtoknoknak terveiről értesültek és hogy mily hanyagul kezeli a fejedelmi ügyeket, ezuton tudta meg Mihály, a ki a készülletlen és késedelmező emberre tört.

Mihály vajdának a javai az ő örökösének, ki különben magát jól viselte, visszaadandók, nehogy más vajdák, ha ő felségéhez hűvek maradnak, elidegenedjenek. Ajánlom, hogy István özvegyét és leányát is tarltsa meg ő felsége minden javaiban és kegyelmét terjessze ki rájuk, mert az apa véletlenül került az ausztriai ház iránti gyűlöletbe a lengyelek miatt, megbűnhődött azzal az iszonyu halállal. A Zsigmond által adományozottak, ő felsége érdekében áll hogy meghagyassanak, mert az erdélyi fejedelmeknek érdeke az oláhokkal jól bon állni, kik gyakran eltántorodnak a hűségtől.

Vége pedig azok, a melyeket Mihály mint győztes adományozott törvényesen avagy törvénytelenül, mind visszaveendő és az adománylevelek érvényteleneknek nyilvánítandók. Ha pedig valaki hűségének állhatatosságára hivatkozv kéri, hogy helyezték vissza birtokába, lesz alkalma ő felségének valami uton-módon kielégíteni.

A várkastélyokat is bár kik birták, mint pl. Brancsca, Lippa, mint Erdélynek kulcsait, főleg ilyen válságos időkben mások kezére bízni nem tanácsos.

Gagyí Samu

Adóhivatal Oklándon. Megbízható forrásból értesülünk, hogy az oly régen megígért adóhivatalt most már rövid időn belül felállítják Oklándon. Választások szele lengedez a tikkasztó kormányparti forróságban. Ilyenkor kedvez a mungótábor. Vajha a városi vámtarifa ügyét is sietve elintézné. Elég szomorúságot okoztak oly rövidke idő alatt. Nagyon jól teszik, ha valami csekélységgel megvigasztalják a dohánydrágítás miatt amugyis végképen elkésérített népet — a magáébol.

HIREK.

— **Kriza-ünnep Nagyajtán.** A nagynevű költő püspök emlékére, kinek ez esztendőben van születése 100-ik évfordulója, a háromszékköri Dávid Ferenc Egylet szülőfalujában Nagyajtán augusztus hó 6-án emlékünnepet rendez az alábbi műsorral: I. Dél előtt 10 órakor az unitárius templomban: 1. Istentiszteletet tart Józán Miklós budapesti esperes. Közre énekel a nagyajtai ifjúsági dalárda. 2. Elnöki megnyitó: Szentiványi Miklós D. F. egyleti elnök. 3. Szaval: Bedő Sándor ref. theológus. 4. Felolvasást tart Krizáról: Kisgyörgy Sándor udvarhelyköri esperes. 5. Énekelnek: Nagy Árpád és Utó tanítók. 6. Elnöki bezáró és gyülekezet éneke. II. Este a község háza nagytermében (8 órakor) 1. Zenekari nyitány. 2. Melodramát ad elő: Zárug Lajos jh; zongorán kíséri Dr. Benedek Zoltanné. 3. Énekel: Sándor Ilona, zongorán kíséri: Kovács Lajosné. 4. Felolvasást tart: „Kriza János barátsága nagyajtai Kovács Istvánnal“ címen Dr. Boros György egyb. főjegyző. 5. Wilm: Valcer, előadják két zongorán: Dr. Benedek Zoltanné és Kovács Lajosné. 6. Szaval: Osváth Rózsika. 7. Schumann: Vándordal; énekl Boros Irén, zongorán kíséri Boros Rózsika. Műsor után: tánc. Délben közebéd lesz; a jelentkezők elszállásolásáról a rendezőség gondoskodik.

— **Kinevezés.** Bodó Sándor marosvásárhelyi főügyész Lukács Ferenc budapesti országos gyűjtőfogházi fegyőrt a székelyudvarhelyi törvényszéki fogházhoz fogházörnek nevezte ki.

— **Árpád kisközség** Biharmegyének nagyszalontai járásában 1511 lakossal bír A Tisza grófok — úgy látszik — innen és ezzel a kisközséggel akarják elítéltetni az ellenzéki hazafias küzdelmet. A B. H.-ban olvassuk, hogy Árpád kisközség képviselőtestületének ülésén indítványt terjesztettek elő, melyben azt akarják kimondatni, hogy a község Telegdi József és Tisza Kálmán gróf orsz. képviselők véleményét osztja, a nemzeti ellenállást elítéli és tiltakozik az ellen, hogy „husz ember a parlamenti tanácskozást meggátolja“. Eddig politikai kérdésekben nem fordultak a községi képviselőtestülethez helyeslő vagy nem helyeslő véleményekért, elítélő vagy magasztaló nyilatkozatokért. Ez az ujtás a grancsárok, a muszkapártiak érdeme. Jó lesz megjegyezni és közelebből az ország hazafias községeit ellenzéki oldalról is nyilatkozatra szólítani. Lássuk, kik assák a nemzet sirját, kik vállalkoznak az osztrák hóhérszolgái szerepre és alkalomadtán a népkiket szabadítson meg sárga-fekete májától s kiket oktasson ki példás módon az igazi magyar hazafiságra. A politikát bevitték a falusi életbe. Jól tették. Az ellenzék majd követi e téren és a dohánydrágító, milliárdos katonai terheket vállainkra rakó, még a gyufa árát is felemelni készülő muszkapártot a maga meztelenségében bemutatja. A pálinkamámorból kijózanodott magyar nép pedig majd tudni fogja, hol a nemzeti igazság.

— **Városi közgyűlés.** A „Székely-Udvarhely“ mult számában részletesen megemlékeztünk már Székelyudvarhely város képviselőtestületének hétfőn délután tartott rendes közgyűléséről. Azonban néhány tárgyról — tévedésből — kimaradt tudósításunk. Ugyanis László Albert városi aljegyző 225 K működési pótlékot kért arra az időre, mikor a főjegyzői állás üresedésben volt. A polgármester kijelentette, hogy László Albert a főjegyző helyettesítésével közgyűlési határozattal megbízva nem volt és a főjegyző teendőit sem egyedül végezte, mert azokat az egyes tisztviselők között szétosztotta. Ennek alapján aztán a képviselőtestület a kérést nem teljesítette. A kecskenéti földrengés károsultjai

segélyezésére 200 K adományt szavazott meg a képviselőtestület és a gyűjtést e mellett elrendelte. Székelykeresztúr azon kérelmét, hogy ott évenként november havában tartandó, új országos vásár engedélyeztessék s ehhez Székelyudvarhely járuljon hozzá, elutasították. Az új vásár engedélyezése fölösleges, mert úgy október, mint december havában Székelyudvarhelyt országos vásár van s ezek a vármegye közönségének igényeit teljesen kielégítik. Újabb vásárok engedélyezése csak káros behatással lehet úgy a helyi ipar, mint a kereskedelem részére. Igen érdekes volt az E. M. K. E. negyedszázados jubileumán való képviseltetés ügye is. A tanács azt javasolta, hogy a polgármester a város költségén vegyen részt a jubileumi ünnepségen. Holt bizonyosra vették, hogy ezt a javaslatot a képviselőtestület elfogadja és a polgármester az ünnepélyen való megjelenését már be is jelentette, holott a bejelentési határidő még csak augusztus 25-én jár le, mert az ünnepély szeptember 8-án lesz. Azonban a tanács a polgármester elnöklése alatt tervez és a közgyűlés határoz. A közgyűlés végzése pedig az, hogy önként jelentkező és saját költségükön ünnepelő hazafiakkal fogja képviseltetni a székely anyavárost az E. M. K. E. jubileumán. Iyenkül nyomban jelentkeztek is: Dr Valentsik Ferenc orsz. képviselő, Hlatky Miklós főreáliskolai tanár és Dr Pál Ernő városi tisztviselő. A polgármesterek tanulmányutjára nem küldenek résztvevőt. Kilencvenegy korona is pénz a súlyos pótdadokkal terhelt város kasszájának. Azután jövő évben új választás lesz. A mostani polgármesterre pedig bizvást elmondható: „Múltadban nincs öröm, Jövődben nincs remény.”

— **A székelykeresztúri híres követ** — mint értesülünk — súlyos lábfájásban szenved. E címen a képviselőháztól nyert három hónapos szabadságát, szeretné meghosszabbítani „az emberi kor legvégsőbb határáig.” Azonban az ilyesmi most nem megy olyan könnyen. Névszerű szavazással döntenek. Mi azt hisszük, hogy úgy a képviselőház, mint különösen választókerülete, legszívesebben szabadságolná őtet — örökre, de természetesen képviselői fizetés nélkül... Különben Ugron Zoltán képviselő ur jól ismert gavallér és valószínűleg a képviselői fizetést érdemtelenül nem is fogja huzni s lemondását épen ezért, minél előbb beadja. Ez a legokosabb, mit az adott viszonyok között tehet. Legalább megelőzi azt, hogy választói kérjék őtet erre a nem remélt szívessegre...

— **Méhészeti kiállítás és vásár.** A folyó évi aug. 6—7-én Székelyudvarhelyt tartandó vándorgyűlés és kiállításra mintegy 30-an jelentkeztek ezidőig kiállítók Budapest, Kolozsvár, Nagyszeben, Debrecen, Gyula, Szeged és Erdély több városából. E nagyfontosságú kiállításra a földmívelésügyi minisztérium is képviselteti magát. Naponként érkeznek a tömeges jelentkezések. Különösen érdekesnek ígérkezik a gyakorlati kiállítás, melynek keretében a mézpörgetést Ambrus András kiváló méheszünk neje fogja a közönségnek bemutatni. Az átmeneti és közönséges szalma méhkasokat a kiállítás területén Vaszi János kiskalamefalvi és Duka János bikafaívi kisgazdák kötik. A keretszőgést Jakab Mihály farkaslaki, a műlépkészítést Bartalis Ferenc, a műlépnek a keretekbe való beillesztését

és szabását Bartalis István lengyelfalvi kisgazdák, míg a szalmapárna fűzést Kovács János szentkirályi, a távszögelést Zombori Ferenc árvátfalvi kisgazdák végzik. A kaptárkészítés munkálatait Csiki Lőrinc vezetésével Zombori Ferenc és Sándor Dénes földmívelők ifjak fogják bemutatni. A kiállításra nagyobb kollektívával jelentkeztek: Pusztaszentlőrinci keresk. méhészet Budapestről, Künel Márton Debrecenből, Magyar üveggyár R. T. Budapestről, Cseh Gáspár Gelencéről, Erdélyrészi Méhészegylet Kolozsvárról, Szilágyi Márton, Hutter Gerő műlépgyáros Kolozsvárról és vármegyénkből 34 méhész. A jelentkezések nap-nap után jönnek. A kiállítás előkészületeit érintő munkálatokban Blájer Balázs, Derzsi Samu, Varró Elek segítkeznek. Dr Balázs Ferenc a kolozsvári egyesület titkára a rendező bizottság kíségetésére vármegyénkbe érkezett. Az elszállásoló bizottság működését megkezdte. A kiállítás iránt országsszerű nagy érdeklődés nyilvánul s előre láthatólag sokan fogják megtekinteni annál is inkább, mert tetszés szerinti belépti díjat állapított meg a rendező bizottság. Külön meghívók nem bocsátanak ki, hanem falragaszokon fogja a közönséget úgy a műsoros előadásra, mint a kiállításra és vándorgyűlésre meghívni az elnökség.

— **A hatóság figyelmét** felhívjuk az ugynevezett „Fekete-víz”-nél lábrakapott visszaélésre. Több oldalról panaszkolják a közönség, hogy valami cigányasszony díjakat szed a kollegiumkert megett levő „Fekete-víznél” anélkül, hogy azért valami ellenszolgáltatást teljesítene. Ha pedig valaki az ő általa megállapított 10 filléres belépési díjat vonakodnék kifizetni, szennyes kifejezésekkel szidalmazza. Ilyen uton naponként 8—10 koronát összeszed a különböző betegségekben szenvedőktől azon a címen, hogy a tőcsát ő tisztogatja. Azonban rendszeres lisztogatásról szó sincs és így a gyógyulás helyett, inkább betegséget szerez ott a jóhiszemű közönség. Felkérjük a rendőrséget, hogy a közegészségi tekintetből nagyon is kifogásolható fürdőzést e pocsolyából tiltsa el és az illetéktelenül fürdődíjat szedő cigányasszonyt oktassa ki. (Beküldték.)

— **Az őszi baromfikiállítások.** A baromfitenyésztők erős akciót fejtenek ki a baromfikiállítások és baromfivásárok rendezése körül. Szatmáron és Lugoson szeptember hónap vége felé, míg Szarvason, Ceglédén és Losoncon októberben tartják meg a kiállításokat, míg vásár Aradon, Nagybecskerekben, Szegeden, Perbenyiken és Szombathelyen lesz. Mivel e helyeken szerzik be az állami cserebaromfiakat is, célszerű, ha a tenyésztők minél előbb bejelentik az eladásra szánt állataikat. A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete érmekeket ajánlott föl a kiállításokra és az elnökség intézkedett, hogy az egyesület (Budapest, VIII., Üllői-ut 25., I.) a hozzá fordulónak a kért fölvilágosításokat megadja úgy a kiállításokra, mint a vásároknak vonatkozólag.

Szerkesztői üzenetek.

B. Z. E. Dolgozatát megkaptuk. A közlendők közé soroztuk. Alkalomadtán közlését megkezdjük. **Galambfalvi.** Ami késik, az nem mulik el. Sorát ejtjük.

— **Csomagoló papír** kiloszámra kapható: E lap kiadóhivatalában Kossuth-utca 31. sz.

Méhészet.

Meghívó.

Az „Erdélyrészi Méhészegyesület” az „Udvarhelyvármegyei Méhészegyesülettel” karöltve folyó évi aug. hó 6. és 7. napjain Székelyudvarhelyen a vármegyei ház nagytermében, kiállítászerű tárlattal és mézvásárral egybekötött

Vándor gyűlést

tart, melyre úgy a két egyesület tagjai, mint Erdély méhészkedő közönsége, valamint a méhészet iránt érdeklődők tisztelettel meghívottak.

TÁRGYSOROZAT:

Augusztus 6-án (vasárnap) d. u. 2 órakor a vendégek fogadása és elszállásolása. D. u. 1/2 4 órakor a méhészeti tárlat és mézvásár megnyitása a következő műsoros előadás keretében:

tetszés szerinti belépti díjjal.

1. A kiállítás és vándorgyűlés megnyitása. Br Jósika Gábor ur által.

2. „A méh”. Irta: Tarcsafalvi Albert. Szavalja: Blájer Balázs székelyudvarhelyi áll. iskolai tanító. Énekkar kíséréte mellett.

3. Monolog. Előadja: Lányi Andor ur.

4. Magyar népdalokat énekel zenekísérettel mellett Géressy Ilonka urhölgy.

5. Méz a háztartásban, gyógyhatása az emberi szervezetre. Kremniczkyné Frölich Ilona urnő Kolozsvárról.

6. Hegedű szóló: Rák Károly ur, hegedűművész.

7. ? ! ?

Este 8 órakor ismerkedési estély a Barkóczy vendéglőben.

Aug. 7-én d. e. fél 8 órakor gyülekezés a vármegyei ház előtt, 8 órakor felvonulás Derzsi Samu, méhészetéhez, hol a tulajdonos gyakorlati előadást tart és ismerteti saját kaptárát. D. e. 1/2 10 órakor a vándorgyűlés.

1. Elnöki megnyitó. Tartja Br. Jósika Gábor.

2. A mézszűrők és sonkolyosok üzemeltetése, tisztességtelen mézkereskedelem címmel előadást tart: Dr Balázs Ferenc.

3. A tudományos vizsgálati módszerek fontossága a méhészetbe. Előadja: Kulcsár Ferenc gim. tanár.

4. „Erdély mézelő flórája, méhlegelő javítás” címmel előadást tart: Gál Imre.

5. „Milyen kaptárt használjunk Erdélyben” címmel előad: Szilágyi Márton.

6. Indítványok.

7. Elnöki bezáró beszéd. Tartja Jósika Gábor báró. Az előadások tartalma 20 perc Hozzászólások 5 percnnyi időt vehetnek igénybe.

D. u. 2 órakor közebed a Barkóczy vendéglőjében. Egy teríték ára 3 K. Ebédre szóló jelentések aug. hó 4-ig Gál Imre egyleti titkárhoz intézendők Székelyudvarhelyre.

Ebéd után az állami kő- és agyagipari szakiskola és a Solymossy-féle sósfürdő megtekintése.

Székelyudvarhely 1911. július 2-án Kolozsvár

Lányi Imre

Br. Jósika Gábor

az Udvarhelyvármegyei Méhészegylet elnöke.

az Erdélyrészi Méhészegylet elnöke.

Székelyhidy Viktor

gazd. felügyelő, min. kirendeltségi megbízott.

Gál Imre

Dr Balázs Ferenc

az Udvarhelyvármegyei Méhészegylet titkára.

az Erdélyrészi Méhészegylet főtitkára.

FIGYELEM!

AIDA VERGE & BLUE STAR CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIK.

ÓVAKODJUNK ÉRTEKTELEN UTÁNZATOKTÓL!

Stoch Cognac gyógyszer

Garantált valódi borpárlat. F. Szécs a legszigorubb ellenőrzés mellett történik.

Camis és Stoch Barcola.

A töltés és du gaszolás Bécsben a cs. kir. vegyészeti állomáson történik s minden egyes palack az állomás bejegyzőjével van látva.

Mindenütt kapható

Hamisítástól védve van

B O R!

Fernengel Gyula székely-udvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Síremlékek és lépcsőkövek

Székelyudvarhely,

Kossuth-utca 52-ik szám alatt

Imre Márton kőfaragómester üzletében kaphatók a legutányosabban. Elvállal egyéb építészeti munkát is. Erősségért és tartósságért jótállást vállal.

Hirdetés

az üzlet lelke! Hirdetés nélkül

nincs forgalom! **HIRDESEN** tehát a Székely Udvarhelyben

Czell Frigyes

és Fiai

bortermelők és bornagykereskedők **Medgyes.**

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitűnő sajáttermés és vörös borok.

BÉLYEGZŐK megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban gyári áron szállítanak Betegh Pál könyvnyomtató- és könyvkötő-intézetéből Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz.

ÉLETKÖNYVE

állandó házi orvos. Ingyenes gyógymód: tifusz, kolera, toroklob, rüh, vérhas, mindenféle himlő és vörheny, orbánc, bujakór, szármárhurut, agy-, tüdő-, szív-, gyomor-, méh- és bélgyulladás, vese-, máj-, lép-, hólyag bajok, skrófula köszvény, csusz, nyavalyatörés, aranyér, gutaütés, nehéz sebesülések, vérszegénység, vízkóróság, szárazbetegség (tuberkuózis), torok- vagy mandolagyulladás, gyomorkatarus, öröles stb. ellen. Irta: **DERZSI JÓZSEF**. Az E. M. K.

E. — tekintélyes orvosok ajánlata — népkönyvtárai részére

100 példányt elfogadott. Ár

3 korona. Kapható:

Betegh Pál kiadón Székelyudvarhelyt és valamennyi könyvkereskedésben.

ÉRTESÍTÉS.

Cipőraktáromat leszállított árak mellett kiárusítom.

Szükségletét mindenki saját érdekében el ne mulassza nálam beszerezni.

Tisztelettel

Szentkovits János Utóda

Kész blousok és gyermekruhák.

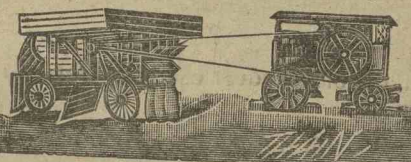
Kész aljak és kosztümök mélyen leszállított árakban kaphatók.

HA ÖN

egy gazdaságos üzembiztos

kiváló munkat

teljesítményű

motoros cséplőkészletet előnyös árban kedvező fizetési módokkal teljes szavatossággal, beszerezni óhajt, úgy forduljon megkereséssel

SZÜCS ÖDÖN

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-U. 66. szám alatti mezőgazdasági és ipari gépkereskedelmi vállalat, mely cég felszólításra árjegyzéket és költségvetést díjmentesen küld meg.

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48 as függetlenségi lap. Udvarhelyi egyetemesi lap. Közlönye. Megjelenik hetenként 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emle Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len

legjobb magyar gyártmányú diszlelépapirok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos levélpapirok és borítékok, levél-kártyák, gyász- 20-féle helybeli felvétel. **Képes levelezőlapok** Nagy választék tájképes virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- S KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan-izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélírótollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárazak, disztollszárazak. **Írók**, fekete, színe. **Írók**, notes-írók, csavarírók (crayonok), zsebírók, csavaríróbetétek, **íróvédők**, **íróhegyezők**. **Kréták**, iskolai, kávéházi és fájelző kréták, **színes kréták**. **Tinták**, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz-

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű-alkatrészek. **Gramophon** és **fonográfok**, **lemezek** és **hengerek**. **Danzolópók** és **órinák**. **Mono-**grammok fehérnemű és **levél-papírelzésre**. **Kézi nyomda**. — Különböző bélyegzők, **pecsétnyomók**, **pecsétjegyek**, **pecsétviasz**, **festékpárnák**, **ostyak**. **Ajtótáblák** és **névfeliratok** öntött fém-ből, **erdészkalapácsok** gyári áron

Állandóan kaphatók mindenféle

kész nyomtatványok,

u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkesi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

Mindenféle színű, nagyságu, súlyú és minőségű irodai és irodai

PAPIROSOK

vonalzott és sima levélpapirok, vonalzott és rovatos papirok, rajzpapirok, írógéppapirok, csomagoló és selyempapirok, másoló-papirok, itató-papirok, szűrő-papirok, torta- és befőző-papirok, könyvkötő-papirok és papírkülönlegességek. Kártyapapirok.

Lemez-papirok minden súlyban. **hangjegypapirok**. **Sorvezetők**.

Írók, **füzetek**,

jegyzetkönyvek, **hangjegyzet-**tek, **rajzfüzetek**, **vázlatkönyvek**, **diszminták**, **szépírási és rondírási minták**. **Olcsó legyező-falrajzok**, **klozetpapirok**, **szivarkahüvely**, **szivarka s névjegytárcák**. **Dohány- és szivartárcák** **bőrből és fém-ből**. **Bőrtárcák**, **pénzes-erszények** **okmány és írománytáskák**.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjúsági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes Magyar Könyvtár. A székelyudvarhelyi középiskolában és a városi és megyei elemi népiskolákban használatban levő összes tankönyvek rak-tára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másoló-könyvek, beírókönyvek, másoló-könyvek, beírókönyvek, másoló-könyvek (notesek), pénztár-tömbök (Block), **dárca** és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szög-mérő, rajzdeszkák tolltokok, itató-deszkák, olaj- és zfesték minden színben. **Esetek**. **Irodai és zseb-tintatartók**, **disztintatartók**, **toll-állványok**, **szivacs-eszéke**, **író-mappák**. **Legjobb dörzsmézgák**, **gummiszalagok**. — **Rajzszögek**, **szőnyegszögek**, **kapcsolók**